

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410263 Öljuhult

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Jonas Warhammar

**Bevarandeplan för Natura 2000-området
SE0410263 Öljuhult**

Kommun: Ronneby

Områdets totala areal: 8,3 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-09-08

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2004-04-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6230 - Stagg-gräsmarker

6270 - Silikatgräsmarker

9070 - Trädklädd betesmark

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Öljuhult bidrar till att uppfylla miljömålen Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

De prioriterade bevarandevärdena är områdets varierade och påtagligt artrika betesmark med flera hävdade naturtyper så som stagggräsmarker och silikatgräsmarker. Området ger en mycket representativ bild av ett äldre småskaligt odlingslandskap.

Beskrivning av området

Natura 2000-området ligger i anslutning till Sörgården söder om Öljuhult i Ronneby kommun. Betesmarken inramas av åker och skog. Enligt äldre kartor var hagmarken glest trädbevuxen med lövträd. En mindre del av Natura 2000-området utgjordes i början av 1900-talet av åker. Nästan hela området består av naturtypen silikatgräsmark. I de östra delarna, där förekomsten av stagg ökar, övergår den till artrika stagg-gräsmarker.

De centrala och östra delarna är helt öppna eller mer tätt slutna med träd av framförallt ek, en del grova träd, och björk. Buskskiktet är sparsamt och i öst växer endast enstaka slån och nyponbuskar. I väster ändrar området karaktär, även här dominerar ek och björk, men buskskiktet är mer utvecklat och innehåller rikligt med enbuskar och någon hassel. En större "skogsö" med graninslag finns i denna del och detta område är klassat som utvecklingsmark mot silikatgräsmarker. I hela området kan hittas ett flertal hävdgynnade arter, exempelvis knägräs, backtimjan, stagg, solvända, bockrot, slåttergubbe, kattfot, solvända, jungfru Marie nycklar och darrgräs. Bland noterade ängssvampar i området kan nämnas blodvaxskivling, hagfingersvamp, kantarellvaxskivling, spröd vaxskivling, vit vaxskivling och ängsfingersvamp. I områdets sydvästra del finns en vattenfylld dödisgrop benämnd Fiskekorran.

Vad kan påverka negativt

- Minskat eller upphört bete, som på sikt leder till igenväxning av buskar och träd och en utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i eller i anslutning till området, t ex skogsplantering, dikning eller täktverksamhet.
- Vildsvin som bökar gräsmarken.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§).

Miljöersättning för bevarande av betesmarker och slåtterängar enligt Miljö- och landsbygdsprogrammet år 2014-2020 finns i området.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**6230 - Stagg-gräsmarker**

Areal: 0,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Stagg-gräsmarken i Öljuhult är öppen, med inslag av något enstaka träd och buske av ek och slån. Största delen av naturtypen återfinns i områdets östra delar. Här växer bland annat Jungfru Marie nycklar, jungfrulin, kattfot, knägräs, liten blåklocka, pillerstarr, slåttergubbe, solvända, stagg, stenmåra, ängsvädd, ögontröst, backtimjan, darrgräs och hirsstarr.

Bevarandemål

Områdets stagg-gräsmarker ska vara minst 0,6 hektar. Gräsmarken ska vara öppen och starkt präglad av bete. Förekomst av träd och buskar och ohävdarter som vecketåg och tuvåtäl, och som kan bedömas som igenväxningsvegetation ska vara liten. Kärnväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter som Jungfru Marie nycklar, jungfrulin, kattfot, knägräs, liten blåklocka, pillerstarr, slåttergubbe, solvända, stagg, stenmåra, ängsvädd och ögontröst.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gott.

6270 - Silikatgräsmarker

Areal: 5,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Silikatgräsmarken i Öljuhult utgör större delen av området. Betesmarken har lång hävdhistorik och endast en mindre del har tidigare brukats som åker. I öst antingen helt öppen, och i väst med ett glest trädskikt jämt fördelat och med ett påtagligt inslag av enbuskar. Floran är rik i området. Bland annat ses backtimja, blåsuga, bockrot, hirsstarr, kattfot, knägräs, knölsmörlomma, liten blåklocka, pillerstarr, prästkrage, slåttergubbe och solvåda.

Bevarandemål

Områdets silikatgräsmark ska vara minst 5,9 hektar. Gräsmarken ska vara välhävdad och präglad av bete. Områdets kärlväxtflora ska karaktäriseras av hävdgynnade arter, exempelvis backtimja, blåsuga, bockrot, hirsstarr, kattfot, knägräs, knölsmörlomma, liten blåklocka, pillerstarr, prästkrage, slåttergubbe och solvåda. Gräsmarken ska i öster vara öppen med spridda buskar eller buskage och några få hävpräglade träd. I östra delen av området ska det finnas ett begränsat men artrikt träd- och buskskikt som domineras av ekar och enbuskar men också har inslag av exempelvis rönn, hagtorn, vildapel, hassel och slån. Träd, buskar, sly eller ohävdarter, som veketåg och tuvtåtel, och som kan bedömas som igenväxningsvegetation ska vara liten. Kulturspår som stenvägar, husgrunder och odlingsrösen ska till största delen vara solexponerade och fria från lövsly och träd så att dessa inte beskuggas eller skadas av stammar eller rotsystem.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gott.

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 0,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Liten trädklädd kulle med ekhagmark i områdets södra del. I trädskiktet återfinns ek som är relativt ung och likåldrig. Buskskiktet är glest. Några hålträd och död ved är noterade i området.

Bevarandemål

Arealen trädklädd betesmark ska vara minst 1,1 hektar. Bete ska påverka områdets dynamik och struktur. På sikt ska det förekomma äldre träd och förnygring av nya träd som efterträdare. Trädskiktet ska på sikt bli olikåldrigt, artrikt och flerskiktat och det ska finnas ett buskskikt. Det ska finnas följande substrat i lämplig omfattning: liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd, träd med hackspettsbohål, träd med skador eller döda delar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt till gott. I takt med att träden åldras och rätt skötsel utförs kommer fler av de önskvärda strukturerna att uppstå.

Dokumentation

- Artportalen, www.artportalen.se (uttag 2016-08-12).
- Jordbruksverket 2004. Ängs- och betesmarksinventering. Tillgänglig: <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/webapp/tuvaut.html>
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2010. Uppföljning av betesmarker och slåtterängar i skyddade områden, typiska och egna indikatorarter, samt negativa indikatorarter. Opublicerat material.
- Naturvårdsverket 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Rikets Allmänna Kartverk 1916-1917. Häradsekonomiska kartan. Bälganet Ronneby. Blekinge län. Digitalt material © Lantmäteriet. www.lantmateriet.se.

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta.

Natura 2000 - SE0410263 Öljuhult

